

Posudek diplomové práce Kateřiny Valečkové Prostředky syntaktické kondenzace v textech současné publicistiky

Cílem předložené diplomové práce je pokus o popis prostředků kondenzace textu vyskytujících se v psaných textech současné publicistiky. Na sledovaný jev se autorka zaměřuje komplexně, pokouší se porovnat jeho funkci a frekvenci ve dvou základních publicistických žánrech, a to v textech zpravodajských a v textech analytických. Pozornost věnuje jednak formálnímu ztvárnění prostředků kondenzace, jednak postavení těchto útvarů ve struktuře věty.

V úvodních kapitolách diplomantka vymezuje pojmy publicistika, publicistický funkční styl a jeho vnitřní diferenciace (zpravodajský, analytický a beletristický styl). Detailně se věnuje také principům kondenzace textu, vymezení základních prostředků podílejících se na kondenzaci. Porovnává pojetí daného problému v základních českých teoretických pracích. Opírá se zejména o pojetí M. Grepla, P. Karlika a M. Jelínka. Právem věnuje zásadní pozornost přívlastkovým konstrukcím, jež patří v rámci kondenzačních prostředků k těm důležitým, nikoli však jediným. Popis přívlastkových konstrukcí provádí diplomantka v intencích výkladů M. Jelínka (Příruční mluvnice češtiny, 1995), definuje je jako „výrazovou konkurenci“. Opírajíc se terminologicky o Encyklopedický slovník češtiny (2012), pracuje autorka též s termíny kondenzát, kondenzátor. V těchto částech práce prokázala diplomantka schopnost kriticky pracovat s odbornou literaturou.

Důležitou kapitolou práce je kapitola 3, v níž diplomantka představuje metody své práce, hlavně však sumarizuje kritéria zkoumání a popisu jazykového materiálu. Materiálovým základem práce jsou excerpte ze dvou periodik, a sice z Lidových novin a Mladé fronty DNES. Vzorek je tvořen 80 novinovými články publikovanými od ledna 2016 do ledna 2017. Diplomantka zkoumá adjektivní kondenzátory z hlediska pěti kritérií (typ kondenzátoru, počet rozvítí, postavení kondenzátoru aj.). Součástí této kapitoly je i stanovení hypotéz (autorka předpokládá nárůst anteponovaných rozvítilých přívlastkových konstrukcí a naopak pokles, či dokonce výrazný ústup přechodníkových konstrukcí).

Ve čtvrté kapitole sumarizuje diplomantka výsledky svého výzkumu. Kvantitativní údaje jsou přehledně prezentovány v tabulkách, zkoumané typy jsou dokládány zjištěným jazykovým materiálem. V jednotlivých dílčích podkapitolách jsou zpracovány výsledky zkoumání jazykového materiálu, a to vždy na základě jednoho vymezeného kritéria. Každá z těchto podkapitol je ukončena dílčím shrnutím.

Závěry a hodnocení svého výzkumu přináší diplomantka v kapitolách 5 a 6. Na základě 369 shromážděných prostředků syntaktické kondenzace dochází autorka k zajímavým závěrům. Podle očekávání se nevyskytují adjektivizované přechodníky minulé, jejich výskyt je nulový. Zajímavá jsou však hlavně další zjištění: převaha kondenzovaných vyjádření v analytických útvarech, výrazná převaha departicipálních adjektiv končících na -ný ve všech typech analyzovaných textů (67 %), vysoký počet anteponovaných rozvítilých přívlastků (34 %).

Autorka se v textu své práce dopustila určitých drobných stylizačních nepřesností (str. 17, 19). Ve vyjádření na str. 54: „...atributů polorozvítilých, jež byly zpravidla postupně rozvíjejícími a nijak tedy nekomplikovaly porozumění daného vyjádření, byl...“ chybí čárka před spojením *a* *tedy* v poměru důsledkovém. V tomto vyjádření by bylo náležité užít vazby: *porozumění danému vyjádření*. V kapitole 4.3 je nesprávně odkazováno k tabulce č. 5.

Uvedené drobné nedostatky však zásadně nesnižují úroveň práce. Předložená diplomová práce je zcela původní, autorka dochází ke svým závěrům na základě podrobné a pečlivé excerpte jazykových prostředků. Cením si zejména té skutečnosti, že se diplomantka vždy snaží všechny excerptované jevy utřídit a co nejpřesněji popsat a klasifikovat.

Vzhledem k výše uvedeným skutečnostem navrhoji diplomovou práci k obhajobě a doporučuji hodnocení **výborně**.

V Plzni 3. 6. 2017

PhDr. Jana Vaňková
vedoucí práce